PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. január 29.[1]

C-649/13. sz. ügy

Comité d'entreprise de Nortel Networks SA és társai
kontra
C. Rogeau, a Nortel Networks SA felszámolója
és
C. Rogeau, a Nortel Networks SA felszámolója
kontra
Alan Robert Bloom,
Alan Michael Hudson,
Stephen John Harris,
Christopher John Wilkinson Hill

(a tribunal de commerce de Versailles [Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — Fizetésképtelenségi eljárás — 1346/2000/EK rendelet — Másodlagos fizetésképtelenségi eljárás — A másodlagos fizetésképtelenségi eljárás hatásai terjedelmének meghatározására vonatkozó joghatóság — Kizárólagos vagy alternatív joghatóság — Az alkalmazandó jog meghatározása — Az adós vagyonának átruházásából származó, harmadik országban zárolt számlán tartott eredménye"

1. A jelen ügy tárgyát képező előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fizetésképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK rendelet[2] (a továbbiakban: rendelet) 2. cikkének g) pontjára, 3. és 27. cikkére vonatkozik, és a joghatóságnak a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti fizetésképtelenségi főeljárás megindításának helye szerinti állam bíróságai, valamint az ugyanezen cikk (2) bekezdése szerinti másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam bíróságai közötti megoszlásával, továbbá a fizetésképtelen adós vagyonának e két eljárás közötti megoszlásával kapcsolatos kényes kérdést tesz fel.

2. Az alapjogvita a 2008-ig a világszinten a telekommunikációs ágazatban tevékenykedő kanadai Nortel csoport csődjének európai részébe illeszkedik, amely alapján az Egyesült Királyságban az összes európai leányvállalattal szemben megindították a fizetésképtelenségi főeljárást, valamint Franciaországban a francia leányvállalattal szemben a másodlagos eljárást.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — A 2000. május 29-i tanácsi rendelet (HL L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL 2006. L 234., 43. o.).

I – **Jogi háttér**

3. A rendelet európai szinten ad keretet a több államra kiterjedő vonatkozású fizetésképtelenségi eljárásoknak. A 2. cikkének g) pontja értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

[…]

g) »a tagállam, amelyben a vagyon található« a következőket jelenti:

– ingóság esetében: az a tagállam, amelynek a területén az ingóság fekszik,

– azon vagyontárgyak és jogok esetében, amelyeken a tulajdonjog vagy a jogosultság fennállta a közhitelű nyilvántartásba való bejegyzéshez kötött: az a tagállam, amelynek a felügyelete alatt a nyilvántartást vezetik,

– követelések esetében az a tagállam, amelynek területén a követelés teljesítésére köteles harmadik fél fő érdekeltségeinek központja a 3. cikk (1) bekezdése értelmében található […].”

4. A rendelet „Nemzetközi joghatóság” című 3. cikkének (1) és (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A fizetésképtelenségi eljárás megindítására azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén az adós fő érdekeltségei találhatók [helyesen: az adós fő érdekeltségeinek központja található]. Társaság vagy jogi személy esetén az ellenkező bizonyításáig a létesítő okirat szerinti székhelyet kell a fő érdekeltségek központjának tekinteni.

(2) Ha az adós fő érdekeltségeinek központja egy tagállam területén helyezkedik el, egy másik tagállam bírósága csak akkor rendelkezik joghatósággal az adós elleni fizetésképtelenségi eljárás megindítására, ha az adós telephellyel rendelkezik a másik tagállam területén belül is. Ennek az eljárásnak a hatásai az adós utóbbi tagállam területén található vagyontárgyaira korlátozódnak.”

5. A rendelet „Másodlagos fizetésképtelenségi eljárások” című III. fejezetének 27. cikke értelmében:

„Ha egy tagállam bírósága a 3. cikk (1) bekezdésében említett eljárást indít (főeljárás), amelyet egy másik tagállam elismer, a másik tagállamnak a 3. cikk (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bírósága másodlagos fizetésképtelenségi eljárást indíthat, anélkül hogy az adós fizetésképtelenségét megvizsgálnák [helyesen: megvizsgálnák e másik tagállamban]. Ezeknek az utóbbi eljárásoknak a B. mellékletben felsorolt [felszámolási] eljárások között kell szerepelniük. Hatásuk az adósnak ennek a másik tagállam területén lévő vagyontárgyaira korlátozódik.”

II – **Az alapeljárás tényállása, az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

6. Az alapeljárásnak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és az iratokból következő tényállása a következőképpen foglalható össze.

7. A Nortel-csoport amelynek anyavállalata – a Nortel Networks Corporation – kanadai, távközlési hálózatok céljára szolgáló megoldások világelső szállítója volt. A Nortel Networks Limited kanadai társaság (a továbbiakban: NNL), a Nortel Networks Corporation kanadai közvetlen leányvállalata volt világviszonylatban a Nortel-csoport legtöbb leányvállalatának, köztük a francia jog szerinti Nortel Networks SA (a továbbiakban: NNSA) társaság tulajdonosa.

8. A Nortel-csoport jelentős kutatási és fejlesztési tevékenységgel rendelkezett (K + F), amelyet szakosodott leányvállalatok útján folytatott (a továbbiakban: K + F központok). Az NNSA e leányvállalatok egyike volt. A csoport kutatási és fejlesztési tevékenységéből keletkező szellemi tulajdont szinte teljes egészében (elsősorban Észak-Amerikában) az NNL mint „legal owner" nevére jegyezték be. Ez utóbbi ingyenes kizárólagos jogot adott a K + F központoknak a csoport szellemi tulajdonának hasznosítására. A K + F központok a kutatási és fejlesztési tevékenységhez való hozzájárulásuk mértékében rendelkeztek e szellemi tulajdon gazdasági tulajdonjogával is („beneficial ownership"). A Master R & D Agreement (a továbbiakban: MRDA) elnevezésű, csoporton belüli megállapodás szabályozta az NNL és a K + F központok közötti jogviszonyokat.[3] E megállapodás kikötötte többek között, hogy az adott évben csoportszinten elért eredmények vagy veszteségek függvényében minden K + F központnak az NNL-lel szemben egy „RPS"-nek („Revenue Profit Sharing") nevezett összeg erejéig áll fenn követelése vagy tartozása.

9. Tekintve, hogy a Nortel-csoport 2008-ban komoly pénzügyi nehézségekkel nézett szembe, a csoportszintű vagyonátruházás optimizálása érdekében a vezetők úgy döntöttek, hogy Kanadában, az Egyesült Államokban és az Európai Unióban párhuzamosan indítanak fizetésképtelenségi eljárásokat.

10. A londoni High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Egyesült Királyság) 2009. január 14-i határozatával a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében megindította az angol jog szerinti fizetésképtelenségi főeljárást az Európai Unióban székhellyel rendelkező, Nortel-csoporthoz tartozó társaságok összességével – köztük az NNSA-val – szemben, és A. Bloomot, A. Hudsont, S. Harrist és C. Wikinson Hillt nevezte ki közös bírósági felszámolónak (a továbbiakban együtt: közös felszámolók).

11. Az NNSA és a közös felszámolók együttes keresete alapján a kérdést előterjesztő bíróság 2009. május 28-i határozatával a rendelet 27. cikke szerinti másodlagos bírósági felszámolási eljárást indított az NNSA-val szemben, a tevékenység folytatását határozott időtartamra engedélyezte és C. Rogeau-t nevezte ki bírósági felszámolónak.

12. Az NNSA-n belül 2009. július 7-én munkaügyi konfliktus bontakozott ki, amelynek 2009. július 21-én a vitát lezáró egyetértési jegyzőkönyvnek a másodlagos eljárás szervei által képviselt NNSA, a szakszervezetek, az üzemi tanács (a továbbiakban: ÜT) és a sztrájkoló munkavállalók képviselői általi aláírása vetett véget (a továbbiakban: a vitát lezáró jegyzőkönyv). E megállapodás végkielégítés megfizetését írja elő, amelynek egy része azonnal fizetendő, egy másik, utólagos végkielégítésnek nevezett része (a továbbiakban: utólagos végkielégítés) pedig a működés megszüntetésekor az összes tevékenységi ágazat és vagyontárgyak eladásából, valamint az eszközök átruházása vagy általában az eszközök vagy követelések behajtása jogcímén végrehajtott felosztásából eredő, a fő és másodlagos eljárás lefolytatása során keletkező működési költségek és az „administration expenses" teljes kiegyenlítése után rendelkezésre álló forrásokból fizetendő. A felek kikötötték, hogy ezen utólagos végkielégítés összege a rendelkezésre álló források mértékétől függ. 2009. augusztus 18-án a közös felszámolók a vitát lezáró jegyzőkönyvet kiegészítő és annak rendelkezéseit átvevő megállapodást (a továbbiakban: kiegészítő megállapodás) írtak alá.

13. 2009. július 1-jén a fő- és a másodlagos eljárás összehangolására vonatkozó jegyzőkönyvet (a továbbiakban: összehangolási jegyzőkönyv) írtak alá a két eljárás szervei. E jegyzőkönyv 8. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy „a […] rendelettel összhangban az administration expenses-nek minősülő költségeket teljes mértékben és rendes esedékességükkor elsőbbséggel fizetik ki a társaság eszközeiből, függetlenül attól, hogy ezek az eszközök hol találhatók (a Franciaországban fellelhető eszközöket is beleértve), és attól, hogy indult-e másodlagos eljárás". A vitát lezáró egyetértési

3 — Az NNSA a 2004. december 22-i aláírásával az MRDA részévé vált.

jegyzőkönyv aláírását követően a fő- és a másodlagos eljárás felszámolói 2009. augusztus 18-án az összehangolási jegyzőkönyvhöz fűzött kiegészítő záradékot írtak alá (a továbbiakban: az összehangolási jegyzőkönyv kiegészítő záradéka), amely annak 7. cikke értelmében elsőbbséget élvez e jegyzőkönyvvel szemben.

14. A kérdést előterjesztő bíróság 2009. szeptember 24-én hagyta jóvá az összehangolási jegyzőkönyvet és a vitát lezáró egyetértési jegyzőkönyvet, valamint a kiegészítő megállapodást.

15. A Nortel-csoport eszközeinek jobb értékesítése érdekében a világszerte megindított különböző fizetésképtelenségi eljárások felszámolói megállapodtak abban, hogy az említett eszközöket az egyes tevékenységi ágazatonként együtt adják el. Ebben az értelemben 2009. június 9-én az NNL és a csoport több leányvállalata egy „Interim Funding and Settlement Agreement" (a továbbiakban: IFSA-megállapodás) elnevezésű megállapodást kötött. E szerződésben többek között abban állapodtak meg, hogy az MRDA a fizetésképtelenségi eljárások során végig fennmarad, és az NNL leányvállalatai megfelelően lemondanak az átruházott tevékenységekhez kapcsolódó ipari és szellemi tulajdonjogaikról – tekintve, hogy a mindegyiküket megillető licencjogokat a felszámolási/átruházási tevékenység lezárásáig fenntartják, és e joglemondások nem vonják magukkal a csoport szellemi tulajdonával kapcsolatban „beneficial owner" minőségükben fennálló jogaikról való lemondást –, és hogy a csoport világszinten végrehajtott vagyonátruházásának teljes eredményét zárolt számlákon helyezik el (a továbbiakban: „Lockbox"), továbbá az Egyesült Államokban és az e számlákon elhelyezett összegek a csoport összes érintett tagja által kötött megállapodáson kívül semmilyen módon nem oszthatók fel. Az NNSA 2009. szeptember 11-én csatlakozási megállapodás (Amendement and Accession Agreement) útján lépett be az IFSA-megállapodásba.[4] Az NNSA tevékenységeinek átruházása az IFSA-megállapodásnak megfelelő, világszintű átruházások keretében valósult meg. Azon értékesítések eredményeit, melyekben az NNSA részt vett (hozzávetőlegesen 7,2 milliárd amerikai dollár [USD]) jelenleg Lockboxban találhatók, anélkül hogy felosztásukról megállapodás született volna. C. Rogeau számára a másodlagos eljárás lefolytatását felügyelő bírósági ülnök végzésben engedélyezte minden, az átruházási műveletek megtételéhez szükséges intézkedés megtételét (például az átruházott tevékenységekhez kapcsolódó licencek megszüntetését), valamint a vételárak felosztására irányuló tárgyalásokon való részvételt.

16. A C. Rogeau által 2010. november 23-án készített éves jelentés arról számolt be, hogy 2010. szeptember 30-án 38 980 313 euró pozitív egyenleg mutatkozott az NNSA bankszámláin, amely alapján 2011. májusától lehetőség mutatkozott az utólagos végkielégítés első részletének kifizetésére. Mivel nem került sor a kifizetésre, az NNSA ÜT-je 2011. május 5-én felszólító levelet küldött C. Rogeau-nak. C. Rogeau 2011. május 18-i levelében jelezte az NNSA ÜT-jének, hogy képtelen alkalmazni a vitát lezáró egyetértési jegyzőkönyvben megállapított feltételeket, mivel az Ernst & Young cég által 2011. május 13-án készített pénzügyi előrejelzés közel 6 millió euró hiányt állapított meg a közös felszámolók két, 16,6 millió eurós kifizetési kérelme alapján.[5] Egyebekben az Angol Nyugdíjalap követelése is szóba került, amelyet a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division 2010. december 10-i határozatával angol jog szerinti „administration expense"-nek minősített.

17. Az NNSA ÜT-je és az NNSA 147 volt munkavállalója vitatta ezt, és 2011. június 7-én a kérdést előterjesztő bíróság elé idéztették C. Rogeau-t annak érdekében, hogy a bíróság az ő jelenlétében állapítsa meg többek között, hogy az NNSA másodlagos eljárása rendelkezik kizárólagos és közvetlen joggal a Nortel-csoport eszközei globális átruházása árából való részesedésre, továbbá kötelezze

4 — E megállapodás aláírását a fizetésképtelenségi eljárás lefolytatását felügyelő bírósági ülnök 2009. július 7-i végzése engedélyezte.

5 — Az alábbiak szerint részletezve: azaz hozzávetőlegesen 8 millió euró a 2010. évre vonatkozó Residual Profit Sharing (a továbbiakban: 2010. évi RPS) jogcímén és 8,6 millió euró a NNUK közös felszámolói által az NNSA-nak a csoport EMEA-régióban (Europe Middle East Africa) történő vagyonátruházásának költségeihez való – hozzávetőlegesen 25%-os – hozzájárulása céljából megelőlegezett összeg jogcímén.

C. Rogeau-t, hogy a felperesek javára haladéktalanul fizesse ki az utólagos végkielégítés alapján fennálló követelésüket az NNSA rendelkezésére álló összegek erejéig, valamint ugyanezen követelés fennmaradó részét az eszközei globális átruházásának eredményéből az NNSA-t megillető hányadának a másodlagos eljárás során történő beérkezését követően. [6]

18. 2011. augusztus 1-jén C. Rogeau felhívta a közös felszámolókat, hogy avatkozzanak be a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárásba, mivel az NNSA eszközeinek Franciaországban végrehajtott átruházásaiból származó és „Lockboxban" zárolt eredményeinek beszedésével megakadályozzák abban, hogy kifizesse az utólagos végkielégítést. A közös felszámolók, akik megjelentek a 2012. február 23-i, majd a 2012. május 24-i tárgyaláson is, a kérdést előterjesztő bíróságtól többek között azt kérték, hogy a londoni High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division javára mondja ki, hogy nem rendelkezik joghatósággal velük kapcsolatban semmilyen olyan döntés meghozatalára, amely következményképpen közvetlen vagy közvetetett módon korlátozza a főeljárás jogköreit és/vagy az ő jogköreiket, ide értve azon jogukat, hogy beszedjék a jelenleg Lockboxban zárolt összegeket annak elbírálása érdekében, hogy az NNSA másodlagos eljárása bármilyen jogot is biztosít-e a Nortel-csoport eszközeinek – NNSA részvételével lezajló – teljes átruházásából származó – jelenleg Lockboxban zárolt – eredmény egy részére vagy egészére. Másodlagosan a közös felszámolók azt kérték a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy állapítsa meg joghatóságának hiányát azon vagyontárgyakkal és jogokkal kapcsolatos döntéshozatal tekintetében, amelyek a másodlagos eljárást megindító bírósági határozat meghozatalakor a rendelet 2. cikkének (g) pontja értelmében nem Franciaországban voltak találhatók, valamint minden olyan kérelemmel kapcsolatos döntéshozatal tekintetében, amely közvetlenül vagy közvetve arra irányul, hogy a kérdést előterjesztő bíróság határozzon az NNSA összes, az angol jog szerint „administration expense"-nek minősíthető tartozásáról.

19. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az alapeljárást megindító aktust kifejezetten a kollektív eljárásjog és a rendelet hatálya alá tartozóként nyújtották be, és így annak rendelkezéseit kell alkalmazni. Kifejti, hogy az elé terjesztett kérelmekről való határozathozatal érdekében először a másodlagos eljárás hatásai terjedelmének meghatározására vonatkozó joghatóságáról kell határoznia, és e határozat attól függ, hogy a rendelet különböző cikkeit – különösen a rendeletnek az adós vagyontárgyainak helyére vonatkozó egységes szabályokat tartalmazó 2. cikk g) pontját – hogyan fogja értelmezni. E bíróság szintén úgy véli, hogy azt is meg kell határoznia, hogy a másodlagos eljárás hatásai kiterjedhetnek-e az adós Unión kívül található vagyontárgyaira is.

20. A tribunal de commerce de Versailles e feltételek mellett határozott úgy, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„A másodlagos eljárást megindító állam bírósága kizárólagosan vagy a főeljárást megindító állam bíróságával vagylagosan rendelkezik-e joghatósággal az adós azon vagyonának meghatározására vonatkozó döntéshozatalra, amelyre a […] rendelet 2. cikke g) pontjának, 3. cikke (2) bekezdésének és 27. cikkének alkalmazása alapján a másodlagos eljárás hatásai kiterjednek, és a kizárólagos vagy vagylagos joghatóság fennállása esetén a főeljárás vagy a másodlagos eljárás jogát kell-e alkalmazni?"

6 — A keresetből kitűnik, hogy az NNSA ÜT-je és az NNSA volt munkavállalói vitatják 8 millió euró összegnek a 2010. évi RPS címén történő kifizetését egy – a vitát lezáró jegyzőkönyvben szereplő – minden Revenue Profit Sharing címén történő kifizetés teljes összegét 4,9 millió USD-ben korlátozó adásvétel alapján. Szintén vitatják, hogy az MRDA-rendszer folytatásához kapcsolódó, a Nortel-csoport világszinten lefolytatott vagyonátruházásának folyamatában bekövetkező késedelem által okozott veszteségeket az NNSA-nak tudják be, és a 2010. évi RPS feltételes és jelenleg még nem követelhető jellegére hivatkoznak. Az értékesítési költségek jogcímén fennálló követelést illetően úgy érvelnek, hogy az csak akkor indokolt, ha és amikor a másodlagos eljárás során beérkezik az eszközök teljes átruházásából származó eredmény NNSA-t megillető részesedése, és ebből kifolyólag nem képezi az utólagos végkielégítésnek az ezen eljárás során jelenleg rendelkezésre álló eszközök alapján történő kifizetését. Végül az Angol Nyugdíjalap követelését illetően úgy vélik, hogy az, hogy e követelést az angol jog szerinti „administration expense"-nek minősítették, nem befolyásolja a másodlagos eljárást, mivel ezen eljárás során a követelések kifizetése a francia jog alapján történik.

III – **Elemzés**

21. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés két részből áll, az első a joghatóságnak a fő- és a másodlagos eljárás bíróságai közötti megoszlására, a második az adós vagyontárgyainak helye szerint alkalmazandó jogra vonatkozik. E két részt a továbbiakban külön elemzem.

A – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés első részéről: a bíróságok joghatósága*

1. Előzetes észrevétel: a rendelet tárgyi hatálya

22. Jóllehet sem a kérdést előterjesztő bíróság, sem az írásbeli észrevételt előterjesztő érdekelt felek nem jeleztek arra vonatkozó kétséget, hogy olyan körülmények között, mint az alapeljárásbeliek, a bíróságok joghatóságát a rendelet és nem a 44/2001/EK rendelet[7] rendelkezései alapján kell meghatározni, annak kérdése mindenesetre, hogy a jelen ügyben a két rendelet közül melyik alkalmazandó, a Bíróság által feltett kérdés nyomán vitát váltott ki a tárgyalás során. Ennélfogva az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elemzésének elkezdése előtt röviden foglalkozni kell vele.

23. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a rendeletet és a 44/2001 rendeletet olyan módon kell értelmezni, hogy az e rendeletek által kimondott pozitív jogi szabályok közötti mindenfajta átfedés és minden joghézag kizárt legyen. Így a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a rendelet vonatkozik ez utóbbinak a hatálya alól kizárt keresetekre, amennyiben azok nem tartoznak a „csődeljárás", a „fizetésképtelen társaságok vagy más jogi személyek felszámolására vonatkozó eljárások", a „csődegyezség", a „kényszeregyezség" és „hasonló eljárások" közé. Ezzel párhuzamosan a rendelet 3. cikke (1) bekezdésének hatálya alá nem tarozó keresetek a 44/2001 rendelet hatálya alá tartoznak.[8] A Bíróság azt is kimondta, hogy a 44/2001 rendelet hatálya alól csak azokat a kereseteket zárja ki, amelyek közvetlenül fizetésképtelenségi eljárásból származnak, illetve szorosan ilyen eljáráshoz kapcsolódnak. Következésképpen egyedül ezen keresetek tartoznak az 1346/2000 rendelet[9] hatálya alá (F-Tex-ítélet, EU:C:2012:215, 23. és 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Nickel & Goeldner Spedition ítéletben (EU:C:2014:2145, 27. pont) a Bíróság megállapította, hogy annak meghatározásánál, hogy egy adott kereset melyik jogterületre tartozik, nem az az eljárási összefüggés a döntő szempont, amelybe e kereset illeszkedik, hanem ez utóbbinak a jogalapja. E megközelítés szerint azt kell megállapítani, hogy a kereset alapjául szolgáló jog vagy kötelezettség a polgári és kereskedelmi jog általános szabályaiban vagy pedig a fizetésképtelenségi eljárások eltérést engedő különös szabályaiban gyökerezik-e.

24. A jelen ügyben az NNSA ÜT-je és volt munkavállalói olyan követelés kifizetésére tartanak igényt, amely noha a vitát lezáró jegyzőkönyvből ered, a keletkezését, követelhetőségét és összegét tekintve a másodlagos eljárásban az NNSA eszközeinek értékesítését követően rendelkezésre álló forrásoktól függ.

25. Az alapügybeli kereset arra irányul tehát egyrészt a másodlagos eljárás során már megszerzett forrásokat illetően, hogy a főeljárás szerveinek állításaival szemben az utólagos végkielégítésre vonatkozó követelés mint bérkövetelés elsőbbségi jellegét érvényesítse, másrészt a másodlagos eljárás során még meg nem szerzett forrásokat illetően arra, hogy igényt tartson ezen eljárás számára a Nortel-csoport tevékenységei/eszközei átruházásának eredményéből az NNSA-t megillető, Lockboxban tartott részesedés jogára.

7 — A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2000. december 22-i rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítés: HL 2006. L 242., 6. o. és HL 2011. L 124., 47. o.). Csak a közös felszámolók említik a kérdést, de a 44/2001 rendelet alkalmazásának hiányára következtetnek.

8 — Lásd: F-Tex-ítélet, C-213/10, EU:C:2012:215, 21., 29. és 48. pont; Nickel & Goeldner Spedition ítélet, C-157/13, EU:C:2014:2145, 22. pont.

9 — Lásd: F-Tex-ítélet, EU:C:2012:215, 23. és 29. pont; Nickel & Goeldner Spedition ítélet, EU:C:2014:2145, 23. pont.

26. A kereset első része a hitelezők jogait a bírósági felszámolási eljárás során szabályozó francia jogi rendelkezéseken és különösen a code du commerce (kereskedelmi törvénykönyv) L 641–13. cikkén alapul, amely a követelések kifizetésének sorrendjét szabályozza. Az a tény, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak a főeljárás során benyújtott követelések jellegének meghatározása érdekében adott esetben egy vagy több olyan megállapodásra kell utalnia, mint a 2010. évi RPS, az IFSA-megállapodás vagy az összehangolási jegyzőkönyv, nem kérdőjelezi meg az NNSA ÜT-je és az NNSA volt munkavállalói keresetének jogalapját, annak első része tekintetében, amely jogalap *a bírósági felszámolási eljárásra vonatkozó francia jogi rendelkezésekben található*. Megjegyzem egyébként, hogy az összehangolási jegyzőkönyv az „administration expenses"-t a főeljárásra alkalmazandó 1986. évi Insolvency Act B1 mellékletének 99. cikkére utalva határozza meg, és az ilyen kiadásokból eredő követelések sorrendjét az angol jogra, továbbá a rendeletre és a több államra kiterjedő fizetésképtelenség esetén történő kommunikációra és európai együttműködésre vonatkozó, az INSOL Europe által 2007. júniusában közzétett és e jegyzőkönyv 2. pontja értelmében annak szerves részét képező iránymutatásokra hivatkozva állapítja meg.[10] Ebből következően, még ha azt is feltételezzük, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak kell az alapeljárásban említett jegyzőkönyv alapján benyújtott és a kereset első részének keretében neki feltett kérdésben döntenie, mindenképpen a *fizetésképtelenségi eljárások különös jogi szabályait* kellene alkalmaznia.

27. Az alapeljárásban benyújtott kereset második része elsődlegesen a rendelet rendelkezésein alapul. Ugyanis, amint azt maga a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, annak megállapítása érdekében, hogy az NNSA ÜT-je és volt munkavállalói joggal tartanak-e igényt a másodlagos eljárás számára a Nortel-csoport eszközeinek átruházásából eredő, az NNSA-t megillető, Lockboxban tárolt részesedés jogára, meg kell határoznia, hogy mire terjednek ki ezen eljárás hatásai, amelyek a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és 27. cikke értelmében az NNSA Franciaország területén található vagyontárgyaira korlátozódnak. A keresetnek e második része az, amely a közös felszámolók által felvetett, joghatóság hiányára vonatkozó kifogással halmozódik, amely maga is a rendelet rendelkezésein, valamint a fő- és a másodlagos eljárásnak a rendelet rendszerében játszott szerepén alapul. Az a tény, hogy a jelen ügyben e két eljárás összehangolását egy, a két eljárás szervei által aláírt szerződéses okiratban formalizálták, e kereset második részét illetően mit sem változtat az alapeljárásban benyújtott kereset jellegén és jogalapján. *Semmilyen szerződéses alapja sincs* azon igényeknek, melyekkel a másodlagos eljárás felszámolója, valamint az NNSA ÜT-je és volt munkavállalói – akik egyébként nem részes felei az összehangolási jegyzőkönyvnek – élnek a Lockboxban tartott forrásokból való, NNSA-t megillető részesedése tekintetében, mint ahogy nincs a főeljárás szerveinek a joghatósági kifogásuk alátámasztására előadott érveknek sem.

28. Egyébiránt ki kell emelni, hogy az összehangolási jegyzőkönyv célja, hogy szabályozza „a főeljárás és a másodlagos eljárás összehangolásában érdekelt felek" magatartását (1. pont). Többek között arra irányul, hogy biztosítsa az eljárások rendezett, célszerű, hatékony és gondos lefolytatását, az NNSA vagyontárgyai értékének világszintű maximalizálását, az információ megosztását, a jogviták és a költségek minimalizálását (4. pont, i-iv. alpont) valamint azon feltételek meghatározását, amelyek között az NNSA tevékenységét a másodlagos eljárás során folytatja (4. pont, v. alpont). Jóllehet e jegyzőkönyv az 5.3 pontjában rögzíti azon feltételeket, amelyek alapján a közös felszámolók a másodlagos eljárás felszámolójával együttműködve a Nortel-csoport eszközei átruházása árának a különböző érintett egységek – köztük az NNSA[11] – közötti felosztásáról tárgyalnak, ezzel szemben *e rendelkezések egyike sem határozza meg az NNSA-t megillető részesedés fő- és másodlagos eljárás közötti felosztásainak szempontjait.*[12] Ezenfelül az NNSA eszközeinek átruházásából származó

10 — Lásd az összehangolási jegyzőkönyv 8. pontját.

11 — A jegyzőkönyv ezen rendelkezései értelmében a felek megállapodnak, hogy az NNSA javára a csoport szellemi tulajdona összességének átruházásából származó eredmény 9%-ára formálnak jogot.

12 — E tekintetben az említett jegyzőkönyv „Eszközök értékesítése/Az adásvétel eredményének megoszlása" cím alatt szereplő 6.1. pontja annak kimondására szorítkozik, hogy „ellentétes írásbeli megállapodás hiányában az [NNSA] eszközeinek értékesítését a közös felszámolóknak – a francia vagyonkezelőnek és a francia felszámolónak – a rendelet alapján kell elvégezniük […]". Márpedig, még ha feltételezzük is, hogy a fő- és a másodlagos eljárás hatása tekintetében el lehet térni a rendelet rendelkezéseitől, az iratokból nem derül ki, hogy létrejött-e ilyen megállapodás.

eredménynek a két fizetésképtelenségi eljárás közötti felosztásával kapcsolatos kérdés különbözik attól és korábban vetődik fel, mint az, hogy a főeljárásban felmerült mely költségek tekintendők „administration expenses"-nek, és az összehangolási jegyzőkönyv alkalmazandó joga és/vagy szerződéses kikötései alapján milyen mértékben részesülnek előnyben a másodlagos eljárás hitelezőivel – köztük az NNSA munkavállalóival – szemben.

29. A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvitában a főeljárás szervei és a másodlagos eljárás felszámolója, valamint az NNSA ÜT-je és munkavállalói közötti vita a Bíróság fenti 23. pontban felidézett ítélkezési gyakorlata értelmében a rendelet hatálya alá tartozó jogterületre tartozik. Az ilyen következtetést nem érvényteleníti az a körülmény sem, hogy az alapjogvita felei közti viszonyokat bizonyos szempontból a közöttük létrejött megállapodások (a vitát lezáró jegyzőkönyv és az összehangolási jegyzőkönyv) szabályozzák, valamint az egyeseket közülük harmadik személyekhez kötő megállapodások (a 2010. évi RPS és az IFSA-magállapodás) függvényében változhat azon jogok terjedelme, melyekre e felek igényt tartanak, mivel egy ilyen körülmény jellegénél fogva nem vonja kétségbe a kölcsönös igényeik jogalapját, és egyébként e megállapodások összessége az NNSA fizetésképtelenségének[13] és a felszámolásához kapcsolódó tevékenységek körébe tartozik.

2. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés első részének elemzése

a) A rendelet által előírt és az ítélkezési gyakorlat által bevezetett, bírósági joghatóságra vonatkozó szabályok

30. Rögtön hangsúlyozni kell, hogy a rendelet kifejezetten csak a fizetésképtelenségi eljárás *megindítására* vonatkozó bírósági joghatóságot határozza meg. Az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében e joghatóság azon tagállam bíróságait illeti meg, amelynek területén az adós fő érdekeltségeinek központja található. Ugyanezen cikk (2) bekezdése értelmében az adós fő érdekeltségeinek központjától eltérő tagállam bíróságai, amelynek területén az adós telephellyel rendelkezik, joghatósággal rendelkezik a területi fizetésképtelenségi eljárás, azaz ez utóbbi állam területén található vagyontárgyakra korlátozott eljárás megindítására.

31. A rendelet rendszerébe további joghatósági szabályt illesztett be a Seagon-ítélet (C-339/07, EU:C:2009:83), amelyben a Bíróság azt állapította meg, hogy az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az azon tagállamnak, amelynek területén a fizetésképtelenségi eljárást megindították, joghatóságot biztosít a közvetlenül ezen eljárásból eredő és ahhoz szorosan kapcsolódó keresetek elbírálására is.[14]

32. A jelen eljárásban észrevételt előterjesztő több érdekelthez – köztük az Európai Bizottsághoz is – hasonlóan úgy vélem, hogy a rendelet 3. cikkének (2) bekezdését illetően hasonló értelmezést kell alkalmazni, mivel a Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) a Bíróság által kimondott, *vis attractiva concursuson* alapuló joghatósági szabály a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam bíróságainak is kedvezhet. Úgy tűnik számomra, hogy az ilyen következtetés ugyanazon körülményeken alapul, amelyekre a Bíróság az említett szabálynak a rendelet rendszeréből és célkitűzéseiből való levezetése érdekében támaszkodott. Ugyanis, egyrészt a rendelet (5) preambulumbekezdése, amely alapján annak „a fizetésképtelenségi eljárás megindítása tekintetében irányadó joghatósági

13 — E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy magából a rendeletből is kitűnik a fő- és a másodlagos eljárás összehangolásának biztosítása iránti igény, továbbá a jelen ügyben az e célú megállapodást megkötését a kérdést előterjesztő bíróság szorgalmazta.

14 — 21. és 28. pont, valamint a rendelkező rész. A Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) szóban forgó kereset megtámadási kereset volt. Lásd szintén: F-Tex-ítélet (C-213/10, EU:C:2012:215, 27. és 28. pont), amelyben a Bíróság ugyanakkor a főeljárásban benyújtott kereset sajátosságait figyelembe véve megállapította, hogy az az 1346/2000 rendelet hatálya alá tartozik. A Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) kimondott elvet a Bíróság a közelmúltban megerősítette az adós társaság ügyvezetője felelősségének megállapítására, valamint az e társaság fizetésképtelenségének bekövetkeztét vagy eladósodottságának megállapítását követően eszközölt, kifizetett visszatérítésére irányuló keresetét illetően, lásd: H-ítélet, C-295/13, EU:C:2014:2410.

rendelkezésekre kell korlátozódnia, valamint olyan határozatokra, amelyeket közvetlenül a fizetésképtelenségi eljárás alapján hoznak, és *amelyek szorosan kapcsolódnak az ilyen eljáráshoz*" [15], kivétel nélkül minden, e rendelet alapján megindított eljárásra vonatkozik, anélkül hogy különbséget tenne a fő-, a területi vagy a másodlagos eljárás között. Másrészt a több államra kiterjedő hatású fizetésképtelenségi eljárások hatékonyságának és gyorsaságának javítására irányuló, a rendelet (2) és (8) preambulumbekezdése szerinti célkitűzést, valamint a (4) preambulumbekezdés által említett, olyan körülmények elkerülésére irányuló célkitűzést, amely körülmények arra ösztönzik a feleket, hogy jogi helyzetük javítása érdekében a vagyonukat vagy a bírósági eljárást egyik tagállamból a másikba helyezzék át („forum shopping"), szintén gyengíti, ha a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam bíróságai nem rendelkeznek az abból eredő keresetek elbírálására vonatkozó hatáskörrel. Ezenfelül a rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a Bíróság által e cikk (1) bekezdésének a Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) alkalmazott értelmezéséhez analóg értelmezését megerősíti a rendelet 25. cikke (1) bekezdésének első albekezdése, hasonlóan ahhoz, amit a Bíróság ezen ítélet 25. és 26. pontjában megállapított. E rendelkezés az olyan bíróság által hozott fizetésképtelenségi eljárás *lefolytatására* és befejezésére *vonatkozó határozatok* elismerésének kötelezettségét vezeti be, amely bíróságnak az eljárás megindítására vonatkozó határozatát a 16. cikknek megfelelően elismerik. Márpedig ez utóbbi a „3. cikk alapján joghatósággal rendelkező tagállam bírósága", azaz mind az e cikk (1), mind az annak (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bíróság által hozott határozatokra hivatkozik.

33. Kétségtelenül igaz, amint azt a közös felszámolók írásbeli észrevételeikben megállapítják, hogy a Seagon-ítélet (EU:C:2009:83) a „joghatóságnak a *főeljárást* megindító tagállam bíróságainál történő összpontosítására" vonatkozó elvet rögzíti. [16] Mindenesetre a Bíróság okfejtésének rendszerében ezen elvnek csak azon keresetekre vonatkozóan kell érvényesülnie, „amelyek közvetlenül ezen *eljárásból* adódnak, illetve szorosan ahhoz kapcsolódnak" [17]. Ezzel szemben ezen ítéletben semmi sem enged arra következtetni, hogy az említett elv odáig terjed, hogy magában foglalja azon kereseteket is, amelyek közvetlenül a *másodlagos eljárásból* adódnak, és szorosan ahhoz kapcsolódnak. Amint azt az előző pontban kifejtettem, az említett ítélet alapjául szolgáló indokok a rendelet 3. cikke (2) bekezdésének ugyanolyan értelmezéséhez vezethetnek, ahogy a Bíróság e cikk (1) bekezdését értelmezte. Ezen indokok egyébként a bírósági joghatóságnak a fő- és a másodlagos eljárás közötti felosztása szempontjából „semlegesek": a Bíróság értelmezésének alátámasztása céljából ugyanezen ítéletének egyetlen részében sem támaszkodik sem a főeljárás általános természetére, sem annak a másodlagos eljárással szemben uralkodó jellegére. [18]

34. Végül és a teljesség kedvéért hangsúlyozom, hogy mind az „External Evaluation of Regulation nº 1346/2000 on Insolvency Proceedings" jelentés (a továbbiakban: Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report) [19] mind az 1346/2000 rendelet módosítására irányuló, a Bizottság által 2012. december 12-én benyújtott európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat [20] (a továbbiakban: a rendelet módosítására

15 — Kiemelés tőlem.

16 — A közös felszámolók észrevételeinek 104. pontja. Kiemelés tőlem.

17 — A Seagon-ítélet (EU:C:2009:83) 21. és 28. pontja, valamint rendelkező része, kiemelés tőlem.

18 — Azon körülmény alapján – amint azt a közös felszámolók is hangsúlyozzák írásbeli észrevételeikben –, hogy a Bíróság elvetette Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok által a Seagon-ügyre vonatkozó indítványának (C-339/07, EU:C:2008:575) 64–69. pontjában tett azon javaslatot, hogy ismerje el a főeljárás megindításának helye szerinti tagállam bíróságai fizetésképtelenség alapján indított megtámadási keresetekkel kapcsolatos joghatóságának „viszonylagosan kizárólagos" jellegét, meghagyva így a felszámolónak azon fórum megválasztásának lehetőségét, amelyet a vagyon védelme szempontjából a legmegfelelőbbnek lát, ellentétben azzal, amit látszólag a közös felszámolók jeleznek, nem vonható le semmilyen következtetés a másodlagos eljárás tagállama bíróságai joghatóságának elismerésével kapcsolatban az ilyen keresetek elbírálása érdekében, ha azok ezen eljárásból adódnak, és azzal összefüggnek.

19 — Megjelent: HESS, B., OBERHAMMER, P. és PFEIFFER, T., *European Insovency Law, The Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report on the Application of the Regulation No 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings, Beck-Hart-Nomos, C. H., München/Oxford*, 2014.

20 — COM(2012) 744 végleges.

irányuló javaslat) is javasolja a *vis attractiva concursus* elvének rendeletbe foglalását a kiegészítő keresetek tekintetében, és annak azon eljárás bíróságai érdekében történő alkalmazását, amelyhez kapcsolódnak, függetlenül attól, hogy fizetésképtelenségi fő-, területi vagy másodlagos eljárásról van szó. [21]

35. A bírósági joghatóság Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) kizárólag Unión belüli vonatkozásban alkalmazott elvét a Schmid-ítélet (C-328/12, EU:C:2014:6) kiterjesztette a *harmadik államokhoz kapcsolódó* jogvitákra is. A Bíróság ezen ítéletben, hangsúlyozva a csődre vonatkozó bírósági joghatóság előreláthatóságának a rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében követett célját, továbbá miután elvetette a német kormány által hivatkozott – többek között az alperes lakóhelyének elvén alapuló joghatóság eltérítésére és az ítélet el nem ismerésének kockázatára alapított – érveket, úgy határozott, hogy a fent hivatkozott rendelkezés „joghatóságot hoz létre a harmadik államban lakóhellyel rendelkező alperes ellen benyújtott, fizetésképtelenségre alapított megtámadási kereset elbírálására. A fizetésképtelenségre alapított megtámadási keresetekre vonatkozó bírósági joghatóság uniós harmonizációja ugyanis attól függetlenül hozzájárul e célok megvalósításához, hogy az alperes a tagállamok egyikében vagy *harmadik államban rendelkezik lakóhellyel*”. [22] Ellentétben azzal, amit az Egyesült Királyság Kormánya írásbeli észrevételeiben állít, úgy vélem, hogy ugyanezen értelmezés, amely a Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) elismert *vis attractiva concursus* elve érvényesülési területének szélesítésére korlátozódik, szintén felvehető a rendelet 3. cikke (2) bekezdésének keretei közé. Ugyanis e rendelkezés ugyanazokat a bírósági joghatóság előreláthatóságára és a jogbiztonságra vonatkozó célkitűzéseket követi, amelyeket a Bíróság már felvetett az említett 3. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban. E célkitűzések, valamint a Bíróság által már a Seagon-ítéletben (EU:C:2009:83) is hangsúlyozott, az eljárások egyszerűsítésére és hatékonyságára, valamint a „forum shopping”-ra való ösztönzés csökkentésére vonatkozó célkitűzések a megtámadási kereset vagy egyéb, fizetőképtelenségen alapuló és közvetlenül ezen eljárásból származó vagy azzal szorosan összefüggő kereset tekintetében fennálló joghatóságnak a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam bíróságai javára történő elismerése irányában hatnak (például mivel e kereset arra irányul, hogy az adós vagyonába olyan vagyontárgyat vegyen vissza, amely elidegenítését megelőzően e tagállam területén volt található), *függetlenül* attól, hogy az alperes valamely tagállamban vagy valamely harmadik államban rendelkezik lakóhellyel.

36. Általánosabban a Brüsszeli megállapodás [23] vonatkozásában meghozott és az Owusu-ítélet (C-281/02, EU:C:2005:120) által szabott irányt követő Schmid-ítélet (EU:C:2014:6) szélesen értelmezte a rendelet földrajzi hatályát, túlterjesztve azt a több államra kiterjedő vonatkozású, csak „európai” fizetésképtelenségi eljárásokon, belefoglalva egyaránt azon eljárásokat, amelyeket az Unió területén belül és kívül egyszerre megtalálható nemzetközi elemek jellemeznek, valamint a tisztán „nemzetközieket”, amelyek minden nemzetközi eleme az Unión kívül található. A Bíróság által ezen ügyben alkalmazott megoldás abban áll, hogy mivel az adós fő érdekeltségeinek központja valamely tagállamban található, a rendelet rendelkezéseit a tagállamok közötti viszonyban a teljes fizetésképtelenségi eljárásra alkalmazni kell, ide értve ezen eljárás harmadik államokhoz kapcsolódó szempontjait [24] is, a tagállamok nemzetközi magánjogi rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával.

21 — Lásd a Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report 2.5.2 pontját és 220. oldalát, valamint a Bizottságnak az 1346/2000 rendeletnek egy új, „Joghatóság összefüggő keresetek esetében” című 3a. cikkel való kiegészítésére vonatkozó javaslatát, amely cikk (1) bekezdése értelmében „[a]zon tagállam bíróságai, amelynek területén a 3. cikk szerint a fizetésképtelenségi eljárást megindították, joghatósággal rendelkeznek az összes olyan keresetre, amelyek közvetlenül a fizetésképtelenségi eljárásból származnak, és azzal szorosan összefüggenek”.

22 — 33. pont, kiemelés tőlem. Lásd szintén: H-ítélet, EU:C:2014:2410.

23 — A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.).

24 — Az ilyen kapcsolat vonatkozhat az alperes lakó- vagy székhelyére a fizetésképtelenségi eljáráshoz kapcsolódó keresetben, mint a Schmid-ítélet (EU:C:2014:6) alapjául szolgáló ügyben, vagy egyéb olyan elemekre, mint a hitelezők lakó- vagy székhelye vagy akár az adós eszközei fellelhetőségének helye. A rendelet alapján a harmadik államok vonatkozásában megindított eljárások hatásai a harmadik államban alkalmazandó jogtól, valamint ezen állam és eljárás lefolytatása szerinti állam között hatályban lévő egyezményektől függ.

37. Az ilyen megállapítás eloszlathatja a kérdést előterjesztő bíróság által a rendelet olyan körülmények közötti alkalmazhatóságát illetően kifejezett kétségeket, mint az alapügybeliek, amelyben az adós eszközei eladásának eredményét az Egyesült Államokban zárolt számlán, tehát az Unió területén kívül tárolták. Lehetővé teszi továbbá az NNSA ÜT-je által előadott azon érvelés elutasítását is, amely alapján – ha azt a következtetést kellett levonni, hogy az NNSA eszközeit a rendelet rendelkezései alapján az Unión kívül találhatónak kell tekinteni [25] –, a francia nemzetközi magánjog szabályait kellett volna alkalmazni, amely alapján a Franciaországban az NNSA-val szemben indított eljárás egyetemes hatást fejt ki, és következésképpen kiterjed az említett eszközökre. Ugyanis az ilyen szabályok alkalmazása, amely egyébként a másodlagos eljárás – természeténél fogva területi jellegű – hatásait a rendelet által meghúzott határokon túl tágítja, továbbra is kizárt a Schmid-ítélet (EU:C:2014:6) fényében.

b) A főeljárás és a másodlagos eljárás egymáshoz való kapcsolódása a rendelet rendszerében

38. E szakaszban meg kell vizsgálni a főeljárás és de la másodlagos eljárás által játszott szerepet, valamint egymáshoz való kapcsolódásukat a rendelet rendszerében.

39. Amint az a rendelet preambulumából és különösen a (11) preambulumbekezdéséből kitűnik, a rendelet a fizetésképtelenségi eljárás egyetemes jellegén és egységén alapul, amelynek végrehajtását azonban a közösségi jogalkotó akaratlagosan tompította azáltal, hogy az egyetemes igényű főeljárás mellett engedélyezte a területi hatású nemzeti eljárások megindítását is. Az ilyen választás okai – eltérően a tagállamok anyagi jogai között mutatkozó jelentős különbségektől, amelyek eltántorítanak az egységes fizetésképtelenségi eljárás létrehozásától és az eljárás megindításának helye szerinti állam jogának kivétel nélküli alkalmazásától (lásd a rendelet (8) preambulumbekezdését) – a helyi hitelezők érdekének védelméből és az összetett vagyonok kezelésének könnyítéséből (lásd a rendelet (19) preambulumbekezdését) erednek. Ebből következett az, hogy a rendelet két különböző joghatósági szempontot ír elő, vagyis a fő érdekeltségek központjához igazodót, amely a főeljárás megindítására joghatósággal rendelkező bíróságokat jelöli ki, valamint a telephely szerintit, amely alapján a másodlagos eljárás indítható meg.

40. A közösségi jogalkotó azon választása, hogy engedi a területi eljárások megindítását, kétségtelenül rugalmasabbá teszi a rendszert, azaz ezen eljárások közül egy vagy több megindítása különösen hasznosnak bizonyulhat például az olyan ügyekben, mint az alapügy, amelyekben valamely társaságcsoport különböző leányvállalataival szembeni eljárás a fő érdekeltségek központja szerinti tagállamban indul meg, de e leányvállalatok közül egy vagy több eszközeinek lényeges része, munkavállalói vagy hitelezői más tagállamban találhatók.

41. Ugyanakkor az ilyen választás a helyzet bonyolításához is hozzájárul, mivel lehetővé teszi, hogy ugyanazon adóst párhuzamosan több eljárás alá vonják. Kétségtelen, hogy a rendelet rendszerében a másodlagos eljárások mind eljárási, mind anyagi tekintetben több szempontból is korlátozottak. Ezen eljárások főszabály szerint egy főeljárás megindítását feltételezik, amelyhez kapcsolódnia kell, [26] azok csak felszámolási eljárások lehetnek (a rendelet 3. cikkének (3) bekezdése) és hatásaikat az adósoknak az azok megindítása szerinti állam területén található vagyona korlátozza (3. cikk, (2) bekezdés és 27. cikk). Ez nem változtat azon, hogy a hatékonyság hiányának forrása lehet a párhuzamos eljárások fennállása az ilyen helyzet által lehetségesen gerjesztett nehézségek kezelését lehetővé tévő szabályok hiányában.

25 — A másodlagos eljárás megindításának időpontjában, lásd a lenti 64. pontot és a jelen indítvány azt követő pontjait.

26 — A területi eljárásnak a főeljárás előtti megindítása a lehető legminimálisabbra kell korlátozni, lásd a rendelet (17) preambulumbekezdését, valamint 3. cikkének (4) bekezdését.

42. E célból a rendelet *az összehangolásra vonatkozó minimumszabályokat* ír elő, amelyek célja az eljárások harmonikus, a vagyon hatékony kezelése és értékesítése szempontjából kedvező lefolytatásának elősegítése. E szabályok többek között a különböző eljárások felszámolói közötti *kölcsönös tájékoztatás és együttműködés kötelezettségét* írják elő[27] és a hitelezők közötti egyenlő bánásmód biztosítására,[28] valamint a másodlagos eljárásban esetlegesen megjelenő többleteszközök sorsának meghatározására irányuló mechanizmusokat fektetnek le.[29] A párhuzamos fizetésképtelenségi eljárások hatékonyabb kezelése érdekében kifejtett fokozott együttműködés egyébként a rendelet módosítására irányuló, Bizottság által benyújtott javaslat fő célkitűzéseinek egyike.[30]

43. A fő- és a másodlagos eljárás közötti kapcsolatokat *az összehangolás kötelezettsége* határozza meg, amely arra irányul, hogy még több eljárás esetén is biztosítsa a megfelelő jelleg és a hatékonyság elsődleges céljainak elérését. E vonatkozásban a rendelet uralkodó szerepet tulajdonít a főeljárásnak, amely a felszámolónak több lehetőséget ad arra, hogy befolyásolja a folyamatban lévő másodlagos eljárást vagy eljárásokat, például úgy, hogy a fizetőképesség helyreállítására vonatkozó tervet vagy egyességet javasol, avagy a másodlagos eljárásban a vagyon felszámolásának felfüggesztését kéri.[31]

44. A rendelet – e szerep és az összehangolási kötelezettség tiszteletben tartásával – a másodlagos eljárásnak – ha nem is teljes autonómiát, de legalábbis – saját teret tulajdonít. A főeljárástól eltérő hatóköre van, sajátos érdekek védelmére irányul, és a főeljárásban alkalmazandó rendszerhez – különböző szempontok alapján – hasonló rendszer vonatkozik rá. Így a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti eljárást megindító határozathoz hasonlóan a másodlagos eljárást megindító határozatot a rendelet 16. cikke alapján az összes tagállamban automatikusan el kell ismerni, és hatásait a 17. cikkének (2) bekezdése értelmében más tagállamban nem lehet vitatni. Hasonlóképpen a rendelet 25. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenfajta formalitás nélkül el kell ismerni az ilyen eljárást megindító bíróságok által hozott és annak lefolytatására vagy megszüntetésére vonatkozó vagy a közvetlenül ezen eljárásból származó és ahhoz közvetlenül kapcsolódó határozatokat, sőt, az említett bíróság által jóváhagyott egyességeket is. A rendelet 4. és 28. cikkének megfelelően és a 3. cikkének (1) bekezdése szerinti eljáráshoz hasonlóan a másodlagos eljárást azon tagállam joga szabályozza, amelynek területén megindították. Végül a rendelet 18. cikkének (2) bekezdése alapján a másodlagos eljárás felszámolói önállóan benyújthatnak az ezen eljárást megillető, más tagállam területére került vagyontárgyak visszakövetelése iránti, valamint a hitelezők érdekeit szolgáló bármilyen megtámadási keresetet.

45. Ezenfelül a közösségi jogalkotó azon választásából, hogy megengedi a főeljárással párhuzamos eljárások megindítását, valamint az ilyen választást alátámasztó, a rendelet preambulumában bemutatott okokból kitűnik, hogy az ilyen eljárás megindítása *korlátozza a főeljárás hatásait*. Ugyanez a helyzet ez utóbbi felszámolóinak hatáskörével kapcsolatban, amint az egyébként kitűnik a rendelet 18. cikkének (1) bekezdéséből, amely szerint a „3. cikk (1) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező

27 — Lásd a rendelet (20) preambulumbekezdését, valamint 31. cikkének (1) és (2) bekezdését.

28 — Lásd a rendelet 20. cikkének (2) bekezdését.

29 — Lásd a rendelet 35. cikkét.

30 — Az új szabályoknak többek között lehetővé kell tenniük azon másodlagos eljárások megindításának elkerülését, amelyek nem szükségesek a helyi hitelezők érdekei védelméhez, ha a főeljárás felszámolója szerződésben rögzített megegyezéseken keresztül biztosítja az olyan bánásmódot a helyi hitelezők számára, mint amilyenben a másodlagos eljárás megindítása esetén részesültek volna (lásd a rendelet módosító javaslatának 34. pontja szerinti új 29a. cikk (2) bekezdését). Azon feltétel eltörlését is tervezik, amely előírja, hogy a másodlagos eljárások kizárólag értékesítési célúak legyenek annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a vállalkozás fizetőképességének helyreállítására irányuló főeljárásokkal való összehangolást (lásd a rendelet módosító javaslatának a rendelet 3. cikkének (3) bekezdését módosító (22) pontját), valamint a joghatósággal rendelkező bíróságok együttműködési követelményeinek kiterjesztését (lásd a rendelet módosító javaslatának 36. pontja szerinti új 31a. cikket).

31 — Lásd a rendelet (20) preambulumbekezdését, valamint 31. cikkének (3) bekezdését, 33. cikkét és 34.cikkének (1) és (3) bekezdését. E jogköröket egyébként utólagosan megerősítette a fizetésképtelenségről szóló rendelet Bizottság által benyújtott módosító javaslata, amely lehetővé teszi a főeljárás felszámolója számára, hogy magát a másodlagos eljárás megindítását is megakadályozza (lásd a rendelet módosító javaslatának 34. pontja szerinti új 29a. cikket).

bíróság által kijelölt felszámoló gyakorolhatja az eljárás megindításának helye szerinti állam joga által ráruházott összes hatáskört egy másik tagállamban, amennyiben ott *nem indítottak másik fizetésképtelenségi eljárást*, sem ezzel ellentétes biztosítási intézkedést nem hoztak fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem alapján" [32].

c) A másodlagos eljárás hatásai terjedelmének meghatározására joghatósággal rendelkező bíróság kijelölése

46. A fenti a) és b) címben kifejtett észrevételek fényében a tribunal de Versailles által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés lényegében annak megállapítására irányul, hogy az említett tribunal mint a fizetésképtelenségről szóló rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján az NNSA-val szemben másodlagos eljárást indító bíróság arra is joghatósággal rendelkezik-e az említett rendelet alapján, hogy ezen eljárás hatásainak terjedelmét meghatározza. Márpedig szerintem mind a rendelet által a fő- és a másodlagos eljárás között létrehozott összhangból, mind az azáltal ez utóbbi eljárásnak tulajdonított részcélokból és általánosabban az általa követett célkitűzésekből következik, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni.

47. Először is, amint hangsúlyoztam, a másodlagos eljárás a főeljárás egyetemes jellege és uralkodó szerepe, valamint a neki tulajdonított alárendelt jelleg ellenére ez utóbbi eljárás a rendelet rendszerében továbbra is saját térrel rendelkezik, amely a számára elismert célkitűzésekhez szükséges, és összhangban áll a fizetésképtelenségi eljárás egységességének elvét korlátozó funkciójával, amelyet a rendelet rendszere állapít meg számára. [33] Márpedig szerintem az ilyen körülményekkel nem egyeztethető össze az a következtetés, hogy az ilyen eljárás megindítására joghatósággal rendelkező bíróság nem rendelkezik joghatósággal arra, hogy a rendelet rendelkezései alapján meghatározza ezen eljárás hatásainak terjedelmét.

48. Másodsorban emlékeztetni kell arra, hogy a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és 27. cikke értelmében a másodlagos eljárás hatásai az adósnak az ezen eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén található vagyontárgyaira korlátozódnak. Márpedig, amint azt C. Rogeau írásbeli észrevételei is hangsúlyozzák, azon bíróságnak, amelyhez másodlagos eljárás megindítására irányuló kérelmet nyújtottak be, annak érdekében, hogy ellenőrizze saját joghatósága feltételeinek a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján való fennállását, mérlegelnie kell, hogy az adós ezen tagállam területén található eszközei engednek-e arra következtetni, hogy a rendelet 2. cikkének h) pontja értelmében „telephellyel" rendelkezik ott. [34] Ebből az következik, hogy e bíróságnak – előzetesen már a másodlagos eljárás megindításkor – be kell azonosítania az érintett tagállam területén legalább az említett eszközök egy részét, melyekre az említett eljárás hatásainak ki kell terjedniük.

49. Harmadsorban ez, az adós vagyonának a másodlagos eljárás megindítása szerinti tagállam területén található elemeire vonatkozó beazonosítási folyamat nemcsak ezen eljárás megindítási feltételei fennállásának ellenőrzése, hatásainak behatárolása, valamint az említett tagállam jogi rendelkezései tárgyi hatályának meghatározása érdekében, hanem magának a másodlagos eljárás lefolytatásának – amely eljárásnak felszámolási eljárásnak kell lennie – lehetővé tétele érdekében is lényeges. Ebből következik, amint azt véleményem szerint C. Rogeau helytállóan állítja, hogy az olyan kereset, mint az

32 — Kiemelés tőlem.

33 — Lásd ebben az értelemben: MG Probud Gdynia ítélet (C-444/07, EU:C:2010:24, 24. pont). Lásd szintén a Heidelberg-Luxembourg-Vienna jelentés 111. oldalát.

34 — A rendelet 2. cikkének h) pontja úgy határozza meg a telephely fogalmát, mint bármely olyan működési hely, ahol az adós nem átmeneti jellegű gazdasági tevékenységet folytat emberi és tárgyi erőforrásokkal. A Bíróság szerint ezt a telephelyfogalmat úgy kell értelmezni, hogy „az gazdasági tevékenység végzése céljából minimális szintű szervezeti felépítést és bizonyos mértékű állandóságot feltételez" (lásd: Interedil-ítélet, C-396/09, EU:C:2011:671).

alapeljárásbeli, amely annak kimondására irányul, hogy az adós bizonyos eszközeire, valamint azok értékesítésének eredményére a másodlagos eljárás hatásai kiterjednek, a fenti 32. pontban értelmezett Seagon-ítélet (EU:C:2009:83) értelmében közvetlenül ezen eljárásból származik, és szorosan kapcsolódik ahhoz, és így kiterjed rá az említett eljárást megindító bíróság joghatósága.

50. Negyedrészt a fizetésképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony jellegének, valamint gyorsaságának a rendelet elfogadását igazoló célkitűzései elérését nem biztosíthatja megfelelő módon az olyan megoldás, amely a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam bíróságát – amely előtt az ezen eljárás hatásai terjedelmének meghatározására irányuló keresetet nyújtottak be – arra kötelezi, hogy állapítsa meg joghatóságának hiányát a főeljárás megindításának helye szerinti állam bíróságának javára és az eljárást e bíróság határozatáig függessze fel.

51. A fent hivatkozott körülmények véleményem szerint a másodlagos eljárás megindítása szerinti tagállam bíróságait megillető, az ezen eljárás hatásai terjedelmének meghatározására vonatkozó kereset elbírálására vonatkozó joghatóság elismerése irányába hatnak. Ezzel szemben a közös felszámolók, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága által a főeljárás megindításának helye szerinti tagállam bíróságainak kizárólagos joghatósága mellett felhozott, ezzel ellentétes érvek számomra nem meggyőzőek. Ezen érvek lényegében a főeljárás elsődlegességére és egyetemességére támaszkodnak.

52. Márpedig – amint arra a fenti 43. pontban is emlékeztettem – kétségtelenül igaz, hogy a rendelet „uralkodó szerepet" tulajdonít ezen eljárásnak. Ugyanakkor az ilyen elsődleges jelleg, amely a fő- és a másodlagos eljárások optimális összehangolását lényegében a köztük felállított sorrendiségen keresztül igyekszik biztosítani, nem eredményezi a másodlagos eljárás bírósági szerveinek jogosultságaiktól való megfosztását, különösen amikor nemcsak a felszámolási műveletek lefolytatásával és a hitelezők kielégítésével vagy az eljárás lezárásának feltételeivel kapcsolatos döntések meghozataláról van szó, hanem ezen eljárás hatásainak behatárolásáról is. Hasonlóképpen nem gondolom, hogy a főeljárásnak tulajdonított egyetemes jelleg döntő érvet képezhet azt illetően, hogy igény merüljön fel arra, hogy ezen eljárás bíróságai az eltérő eljárás hatásai terjedelmének meghatározására vonatkozó kizárólagos joghatósággal rendelkezzenek, még ha ezen eljárás – amelynek megindítása éppen az adós eszközei egy részének a főeljárás egyedüli hatásköre és az arra alkalmazandó jog hatálya alóli elvonásának következménye – területi és alárendelt jellegű is.

53. Lezárásképpen hangsúlyozni kell egyrészt, hogy a rendelet nemcsak az adós eszközeinek a fő- és a másodlagos eljárás közötti felosztására vonatkozó szempontot – azaz azok fellelhetőségének helyét – írja elő kifejezetten, hanem, ahogy azt a későbbiekben részletesen látni fogjuk, azon anyagi jogi rendelkezéseket is, amelyek célja, hogy e szempont alkalmazását illetően iránymutatást nyújtsanak a joghatósággal rendelkező bíróságok számára. Másrészt, amint azt a Bíróság a Bank Handlowy és Adamiak ítéletben (C-116/11, EU:C:2012:739) kimondta, a rendelet 3. cikke (2) bekezdésének alkalmazásakor a másodlagos eljárás megindítására hatáskörrel rendelkező bíróságnak tekintettel kell lennie a főeljárás céljaira, és figyelembe kell vennie rendszerét, amely a kölcsönös bizalom elvén, a főeljárás és a másodlagos eljárás kötelező összehangolásán, a több államra kiterjedő fizetésképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működésének célkitűzésén, valamint a főeljárás elsődlegességén alapul.[35] E körülmények között korlátozott annak kockázata, hogy e bíróság a főeljárás érdekével ellentétes határozatot hozzon.

54. A fent kifejtett indokok alapján az az álláspontom, hogy a másodlagos eljárás megindítására a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bíróság joghatósággal rendelkezik az adós azon vagyontárgyainak meghatározására is, amelyre ezen eljárás hatásai kiterjednek.

35 — 62. pont. Lásd szintén: Kokott főtanácsnok Bank Handlowy és Adamiak ügyre vonatkozó indítványa (C-116/11, EU:C:2012:308, 66. pont).

d) Kizárólagos vagy párhuzamos joghatóság?

55. A kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést is felteszi a Bíróságnak, hogy abban az esetben, ha el kell ismernie a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam joghatóságát, e joghatóság kizárólagos vagy a főeljárás megindításának helye szerinti tagállam joghatósága mellett „vagylagos”-e.

56. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a rendelet rendelkezéseiből kitűnik, hogy a másodlagos eljárás megindítása azon tagállamban, amelyben az adós telephellyel rendelkezik, azzal a hatással jár, hogy az adós e tagállam területén található eszközeit a főeljárásra alkalmazandótól eltérő jogrendszer alá vonják. A főeljáráshoz képest alárendelt másodlagos eljárás, a két eljárás közötti összehangolást biztosító kötelező szabályok és ezen eljárások szerveire vonatkozó együttműködési kötelezettség ellenére az említett eszközök valójában kikerültek a főeljárás és az arra alkalmazandó jog kizárólagos hatálya alól.

57. Ebből az következik, hogy a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam bírósága által meghozott, az azon vagyontárgyakról rendelkező határozat, amelyre ezen eljárás hatásai kiterjednek, közvetetten ám elkerülhetetlenül a főeljárás hatásainak terjedelméről is határoz. Márpedig a fent kifejtettekhez hasonló okokból el kell ismerni, hogy a főeljárás megindításának helye szerinti tagállam bírósága is – hasonlóan a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállaméhoz – joghatósággal rendelkezik arra, hogy meghatározza ezen eljárás hatásai terjedelmét.

58. Ebből következik, hogy az arra vonatkozó esetleges jogviták, hogy az adós vagyonának valamely része egyik vagy másik eljárásba tartozik-e, vagylagosan vihetők az egyik vagy a másik bíróság elé. E bíróságoknak az ilyen jogviták elbírálására vonatkozó joghatósága párhuzamos.

59. A közös felszámolók arra hivatkozva bírálják az ilyen megoldást, hogy – amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik – a rendelettel ellentétes, hogy több fórum létezik egymással párhuzamosan. Ők különösen a Rastelli Davide e C. ítéletre (C-191/10, EU:C:2011:838) támaszkodnak.[36] E tekintetben csupán annak kiemelésére szorítkozom, hogy a Bíróság ezen ítéletben kiejtette, hogy a fizetésképtelenségi főeljárásnak azon jogalanytól eltérő jogalanyra való kiterjesztése, amellyel szemben ezen eljárást megindították, pusztán a vagyonok keveredése miatt és annak vizsgálata nélkül, hogy hol található e jogalany fő érdekeltségeinek központja, a rendelettel létrehozott rendszer megkerülését engedné, és lehetővé tenné az olyan bíróság számára, amely a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint nem rendelkezne joghatósággal a főeljárás megindítására, hogy valamely jogalannyal szemben az ilyen eljárást megindító határozattal azonos hatásokat kifejtő határozatot hozzon. Márpedig a jelen ügyben nem egy harmadik joghatósági szempont kialakításáról van szó a rendelet 3. cikkében foglaltak mellett, hanem kizárólag annak elismeréséről, hogy az ezen szempontok alapján kijelölt bíróságok bizonyos keresetek elbírálása céljából párhuzamos joghatósággal rendelkeznek.

60. Két párhuzamos fórum megléte esetén fennáll az összeegyeztethetetlen határozatok kockázata. Az ilyen kockázat – amint a Bizottság javasolja – feloldható a 44/2001 rendelet 27. cikkével analóg szabály alkalmazásával, amely perfüggőség esetén az elsőként eljáró bíróságot ruházza fel joghatósággal. Ugyanakkor szerintem nem a Bíróság feladata, hogy az ítélkezési gyakorlat útján illeszen be ilyen

36 — Ezen ítélet 28. pontjában, amelyre a közös felszámolók hivatkoznak, a Bíróság óvott az olyan megoldástól, amely „különböző tagállamok bíróságai közötti pozitív joghatósági összeütközések kockázatát hordozná magában, amely összeütközéseket a rendelet éppen meg szándékozott előzni a fizetésképtelenségi eljárások Unión belüli egységes kezelésének biztosítása érdekében”.

szabályt a rendeletbe.[37] E művelet ugyanis, amely az általam képviselt megoldás elfogadása esetén kétségtelenül kívánatos lenne, egyedül az uniós jogalkotó feladata. Következésképpen jelen állás szerint kizárólag a rendelet 25. cikkének (1) bekezdésében előírt, szinte automatikus elismerési mechanizmus tenné lehetővé párhuzamos joghatóság esetén az összeegyeztethetetlen határozatok elkerülését.

e) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés első részével kapcsolatos következtetések

61. A fenti megfontolások összessége alapján úgy vélem, hogy a tribunal de commerce de Versailles kérdésére azt a választ kell adni, hogy a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében a másodlagos eljárás megindítására joghatósággal rendelkező bíróság arra is joghatósággal rendelkezik, hogy meghatározza az adós azon vagyontárgyait, amelyekre ezen eljárás hatásai kiterjednek. Az annak megállapítására irányuló keresetet, hogy az adós vagyonának egy vagy több eleme a fő- vagy a másodlagos eljárásba tartozik-e, vagylagosan mind a főeljárás, mind a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam bírósága előtt is meg lehet indítani.

B – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés második részéről: az alkalmazandó jog*

62. A tribunal de commerce de Versailles előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésének második részében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy annak elfogadása esetén, hogy a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam joghatósággal rendelkezik arra, hogy meghatározza ezen eljárás hatásainak terjedelmét, melyik jog alkalmazandó az ilyen meghatározásra.

63. A rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a fizetésképtelenségi eljárásra és joghatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják, és ennélfogva a rendelet 3. cikke értelmében az említett eljárás megindítására joghatósággal rendelkező bíróság meghatározásától függ.[38] E megoldást kifejezetten megerősíti a rendelet 28. cikke, amelynek értelmében, „[a]mennyiben [az] eltérően nem rendelkezik, a másodlagos eljárásra annak a tagállamnak a joga irányadó, amelynek területén a másodlagos eljárást megindítják”.

64. Ezzel együtt a rendelet bizonyos számú egyforma anyagi szabályt tartalmaz, amelyeket az alkalmazandóként kijelölt nemzeti jogtól eltérően kell alkalmazni.

65. Így azt illetően, ami a jelen ügyben minket érdekel, először is arra kell emlékeztetni, hogy a rendelet a 3. cikkének (2) bekezdésében és a 27. cikkben az adós eszközeinek a fő- és a másodlagos eljárás közötti felosztásához ezen eszközök elhelyezkedésén alapuló sajátos szempontot állít fel, amelytől sem a nemzeti jog rendelkezései, sem a két eljárás szerveinek megállapodása nem térhet el. E szempontot alkalmazva az adós másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállamban található vagyontárgyai ezen eljárás hatálya alá tartoznak, és következésképpen *e vagyontárgyak eladásából származó eredménynek szintén az említett eljárásba kell visszafolynia*. Ezzel szemben szintén ugyanezen szempont alkalmazásában az adós harmadik államban található vagyontárgyai *semmi esetre sem tartozhatnak a másodlagos eljárás hatálya alá*, azon egyszerű okból, hogy nem azon tagállam területén találhatók, amelynek területén az ilyen eljárást megindították. E vagyontárgyak tehát szükségszerűen a főeljárásba tartoznak, amelynek magának egyetemes hatálya van. Amint azt már a fenti 37. pontban lehetőségem volt hangsúlyozni, minden, a nemzeti jogra alapozott olyan értelmezés, amely a másodlagos eljárás hatásait kiterjeszti az adós harmadik államban található vagyontárgyaira, összeegyeztethetetlen a rendelettel.

37 — Noha kétségtelen, hogy a Staubitz-Schreiber-ítéletben (C-1/04, EU:C:2006:39) a Bíróság elismerte, hogy a rendelet rendelkezéseinek hiányában, abban az esetben, ha az adós érdekeltségei központjának az ezen eljárás megindítása iránti kérelem benyújtását követően egy másik tagállamba való áthelyezése esetén fennmarad azon bíróság fizetésképtelenségi eljárás megindítására vonatkozó joghatósága, *amelyhez a kérelmet eredetileg benyújtották*, azonban igen eltérőek az ügyek körülményei, így a Bíróságnak a joghatóság esetleges átszállásának jogszerűségéről kell döntenie, nem pedig pozitív joghatósági összeütközést kell feloldania.

38 — Lásd ebben az értelemben: Eurofood IFSC ítélet (C-341/04, EU:C:2006:281, 33. pont); MG Probud Gdynia ítélet (C-444/07, EU:C:2010:24, 25. pont); Rastelli Davide e C. ítélet (EU:C:2011:838, 16. pont).

66. A rendelet rendelkezéseiből levezethető továbbá egy olyan szabály, amelyben a jelen eljárás észrevételt előterjesztő összes résztvevője megállapodik, és amelynek értelmében az az időpont, amelyet alapul kell venni annak megállapításakor, hogy egy vagyontárgy a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén található-e, vagy sem, az, amikor az ezen eljárást megindító határozat hatályba lép. Az ilyen következtetés többek között a rendelet 2. cikke f) pontjának [39] és 18. cikke (2) bekezdésének [40] együttes értelmezéséből következik. Így az adós eszközeinek bármilyen, az említett időpontot követően a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén kívülre történő áthelyezése – ide értve azt is, ha ezen áthelyezés nem magára a vagyonra, hanem az annak értékesítéséből származó áthelyezésre vonatkozik, és ha azt az ezen eljárás során eljáró bíróság a főeljárással való összehangolásra irányuló megállapodás keretében engedélyezi – az nem járhat azzal a következménnyel, hogy ezen eszközöket, vagy azok eladásából származó eredményt a másodlagos eljárástól elvonja. [41]

67. Végül, amint azt a fenti 53. pontban előrevetítettem, a rendelet bizonyos anyagi jogi rendelkezéseket tartalmaz, amelyek célja, hogy a joghatósággal rendelkező bíróságok számára iránymutatást nyújtson az adós eszközeinek a fő- és a másodlagos eljárás közötti felosztására vonatkozó szempont alkalmazását illetően. Ugyanis a rendelet 2. cikkének g) pontja meghatározza, hogyan értendő ez utóbbi alkalmazásában az „a tagállam, amelynek területén a vagyontárgy található", ráadásul a vagyontárgyak három különböző kategóriája, azaz az ingóságok esetében, azon vagyontárgyak és jogok esetében, amelyeken a tulajdonjog vagy a jogosultság fennállta a közhitelű nyilvántartásba való bejegyzéshez kötött, valamint a követelések esetében. Jóllehet ez – többek között bizonyos vagyonok összetettségére tekintettel [42] – elégtelennek bizonyulhat az eszközök összes típusának lefedésére, e rendelkezés azonban a közösségi törvényhozó azon szándékáról tanúskodik, hogy egységes szabályozást alkalmazzon az adós vagyontárgyai elhelyezkedésének meghatározására. E választás, valamint az említett 2. cikk g) pontja szerinti felsorolás nem kimerítő jellege kétségtelenül jelentős erőfeszítésre kényszeríti a nemzeti bíróságot, akinek a feladata, hogy e rendelkezés alapján minden konkrét esetben alkalmazandó szabályt találjon.

68. Figyelembe véve a fenti megfontolásokat, a jelen ügyben a tribunal de commerce de Versailles feladata, hogy a *másodlagos eljárás megindításának időpontjában a rendelet 2. cikkének g) pontjában kifejtett szempontok alapján* határozza meg, hogy „hol található" az NNSA összes, az átruházás által érintett materiális és immateriális eszköze, ide értve az MRDA értelmében a Nortel-csoport szellemi tulajdonán fennálló gazdasági tulajdonjogát („equitable or beneficial ownership"), valamint az ugyanezen megállapodás alapján őt megillető kizárólagos, ingyenes és örökös licencjogokat. [43] E tekintetben úgy tűnik számomra, hogy először is a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy megállapítsa, hogy az említett megállapodásra tekintettel e jogokat szét lehet-e választani és különálló eszközöknek lehet-e tekinteni.

39 — A rendelet 2. cikkének f) pontja kimondja, hogy a rendelet alkalmazásában „az eljárás megindításának időpontja" az az időpont, amikor az eljárást megindító határozat hatályba lép, függetlenül attól, hogy végső határozatról van-e szó.

40 — A rendelet 18. cikkének (2) bekezdése értelmében a „3. cikk (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bíróság által kijelölt felszámoló bármely más tagállamban bíróság előtti vagy bíróságon kívüli eljárásban hivatkozhat arra, hogy az ingó vagyont a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően az eljárás megindításának helye szerinti állam területéről a másik tagállam területére helyezték át".

41 — Hangsúlyozom, hogy a fizetésképtelenségről szóló rendelet módosítására irányuló, a Bizottság által benyújtott javaslat értelmében, a helyi érdekek védelmének tényleges biztosítása érdekében az adós telephelye szerinti államban található eszközeinek bármilyen áthelyezését még a másodlagos eljárás megindítását megelőzően meg kell tiltani az eljárás felszámolója részére (lásd e javaslatnak a rendelet preambulumának (19b) bekezdéssel történő kiegészítésére irányuló (12) pontját).

42 — A fizetésképtelenségről szóló rendelet módosítására irányuló bizottsági javaslat a vagyontárgyak fellelhetőségét illetően utólagos szabályokat illeszt be a 2. cikk g) pontjába (módosítást követően: a 2. cikk f) pontja) a gazdálkodó szervezetek névre szóló részvényei és olyan pénzügyi eszközök esetében, melyek tulajdonjogát egy közvetítőnél vezetett nyilvántartásba való bejegyzés vagy számlán való jóváírás bizonyítja (lásd a javaslat 21. pontját).

43 — E megállapodásnak a Nortel-csoport közös felszámolói által benyújtott változata értelmében a Nortel-csoport összes, e megállapodásban részes társasága kötelezte magát arra, hogy K + F tevékenységét úgy fejleszti, mint a múltban, és annak eredményeit a megállapodásban részes többi fél rendelkezésére bocsátja. A fél ellenszolgáltatásképpen a csoport K + F tevékenységéhez való hozzájárulásához arányló, „R & D allocation" elnevezésű összeget kapott a megállapodáshoz csatolt séma alapján. Ezen összeget tekintették a „haszon azon mértékének", amelyre bármely fél jogosult volt. A megállapodás azt is előírta, hogy a kifejezetten előírt kivételtől (például védjegyjogok) eltekintve jogilag az NNL-t illették meg a csoport jelenlegi és jövőbeni szellemi tulajdonai, amelyre figyelemmel az NNL vállalta, hogy a megállapodásban részes összes társaságnak kizárólagos és ingyenes licencet biztosít a csoport összes szellemi tulajdonának használatára.

69. Ezután e bíróság feladata, hogy az MRDA-ra irányadó kanadai jogot alkalmazva megállapítsa, hogy az NNSA joga az „R & D allocation”-re „valódi használati jognak” minősítendő-e, amint azt az NNSA ÜT-je állítja, vagy a Nortel-csoport K + F tevékenységéhez való hozzájárulásából fakadó követelése. Ez utóbbi esetben a harmadik hitelező fő érdekeltségeinek központjára vonatkozó, a rendelet 2. cikke g) pontjának harmadik francia bekezdésében rögzített szempontot lehet alkalmazni. E tekintetben mellékesen emlékeztetek arra, hogy az a tény, hogy az eszközök átruházásából származó *vételárból* az NNSA-t megillető *részesedést* magát a zárolt – és ilyen minőségében az Unió területén kívül található – vagyonnal szembeni követelésnek lehet minősíteni, nem releváns, ha azt kellett megállapítani, hogy a kérdéses eszközök Franciaország területén voltak találhatók a másodlagos eljárást megindító határozat hatálybalépésének időpontjában. Ugyanis, amint azt a fenti 66. pontban már megjegyeztem, valamely eszköz átruházásának módja nem eredményezheti ezen eszköz főeljárásba történő átvételét, miközben eredetileg a másodlagos eljáráshoz rendelték és fordítva.

70. Amennyiben – ahogy gondolom – az MRDA által létrehozott rendszerből származó, a „bénéficial ownership”-re való jogot nem lehet egyszerű követeléssé lefokozni, meg kell vizsgálni, hogy a rendelet 2. cikke g) pontjának első és második francia bekezdése szerinti kategóriák közül egyikbe vagy mindkettőbe besorolható-e. E tekintetben a közös felszámolók elmélete, amely szerint e jogot lefedi az említett második francia bekezdés, mivel a nyilvántartásba való bejegyzéshez kötött szellemi tulajdonjogra vonatkozik, nem meggyőző számomra. Ugyanis sem az MRDA keretében „R & D allocation”-re jogosító „beneficial ownership”, sem egyébként az ugyanezen megállapodás keretében az NNL által biztosított, a Nortel-csoport szellemi és ipari tulajdonának hasznosítására való jog nem minősül a rendelet 2. cikke g) pontjának második francia bekezdése értelmében olyan „jog[nak], amely[…] a közhitelű nyilvántartásba való bejegyzéshez kötött”. Az a puszta tény, hogy az említett jogok ipari vagy szellemi tulajdonjoghoz „kapcsolódnak”, amelyek maguk (az NNL által és az Unió területén kívül) nyilvántartásba való bejegyzéshez kötöttek, nem módosítja ezt a következtetést. Másrészt, véleményem szerint nem tartható az az álláspont sem, amelyet látszólag az NNSA ÜT-je sugall, hogy a szóban forgó jogok a rendelet 2. cikke g) pontja első francia bekezdésének hatálya alá tartozik, mivel azok a licencek formájában „materializálódtak”, tekintve hogy ez utóbbiak nem tekinthetők materializált vagyontárgyaknak.

71. A rendelet 2. cikkének g) pontjából tehát olyan szabályt kell levezetnünk, amely számot vet a szóban forgó eszközök sajátos jellegével. Márpedig számomra úgy tűnik, hogy e rendelkezés első két francia bekezdéséből általános jellegű iránymutatás vezethető le, vagyis hogy az adós vagyonának különböző elemeit főszabály szerint ahhoz a fizetésképtelenségi eljáráshoz kell rendelni, amelyikhez természetszerűleg a legközelebb helyezkednek el. Ez a helyzet az ingóságok esetében, amelyeket azon tagállam területén megindított eljáráshoz rendelnek, amelynek területén találhatók, valamint a nyilvántartásba bejegyzendő jogok esetében, amelyek azon tagállamban megindított fizetésképtelenségi eljárás hatálya alá tartoznak, amelynek a felügyelete alatt a nyilvántartást vezetik. Ugyanezen szabály *a contrario* alkalmazása jelenik meg a rendelet 12. cikkében, amelynek értelmében „közösségi szabadalmat, közösségi védjegyet vagy közösségi jogon alapuló más hasonló jogot csak a 3. cikk (1) bekezdésében említett eljárásokban lehet érvényesíteni”, amely hatásait – amennyiben azokat nem lehet csak egy tagállam területére összpontosítani – az Unió egész területén fejti ki. A Bizottság által a rendelet 2. cikkének g) pontjára vonatkozóan előterjesztett módosító javaslat szintén ebbe a logikába illeszkedik, mivel az új francia bekezdések (a gazdálkodó szervezetek névre szóló részvényeit és olyan pénzügyi eszközöket illetően, amelyek tulajdonjogát egy közvetítőnél vezetett nyilvántartásba való bejegyzés bizonyítja, valamint a hitelintézeti számlán lévő számlapénzt illetően) ugyanilyen módon írnak elő olyan szempontokat, amelyek a vagyontárgynak azon tagállam területére való besorolását részesítik előnyben, amellyel az a legszorosabb kapcsolatban áll.

72. Ugyanakkor az alapügyre visszatérve a véleményem az, hogy a fent említett szabály alkalmazásában az adós valamely társaságcsoport K + F tevékenységéhez való hozzájárulásából és/vagy ezek eredményeinek a kizárólagos és ingyenes licencek rendszere alapján történő hasznosításából eredő jogokat – amennyiben azokra nem vonatkozik a rendelet 2. cikke g) pontjának második és harmadik francia bekezdése – azon tagállam területén találhatónak kell tekinteni, ahol azon adós tevékenységének központja található, aki hozzájárult az említett K + F tevékenységhez, és aki annak eredményét saját fejlődéséhez használta fel.

73. A fenti megfontolások alapján úgy vélem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés második részére azt a választ kell adni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy az adós valamely vagyontárgyára kiterjednek-e a másodlagos eljárás hatásai, az eljáró bíróságnak meg kell állapítania, hogy e vagyontárgy az eljárást megindító határozat hatálybalépésének időpontjában az említett eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén volt-e található, továbbá az említett vagyontárgy elhelyezkedését a rendelet 2. cikkének g) pontja szerinti szempontok alapján kell elbírálni.

IV – **Végkövetkeztetések**

74. A fenti megfontolások egészére tekintettel azt javasolom, hogy a Bíróság a tribunal de commerce de Versailles részére a következő választ adja:

A fizetésképtelenségi eljárásokról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében a másodlagos eljárás megindítására joghatósággal rendelkező bíróság arra is joghatósággal rendelkezik, hogy meghatározza az adós azon vagyontárgyait, amelyekre ezen eljárás hatásai kiterjednek.

Az annak megállapítására irányuló keresetet, hogy az adós vagyonának egy vagy több eleme a fő- vagy a másodlagos eljárásba tartozik-e, vagylagosan mind a főeljárás megindítása, mind a másodlagos eljárás megindításának helye szerinti tagállam bírósága előtt is meg lehet indítani.

Annak meghatározása érdekében, hogy az adós valamely vagyontárgyára kiterjednek-e a másodlagos eljárás hatásai, az eljáró bíróságnak meg kell állapítania, hogy e vagyontárgy az eljárást megindító határozat hatálybalépésének időpontjában az említett eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén volt-e található, továbbá az említett vagyontárgy elhelyezkedését az 1346/2000 rendelet 2. cikkének g) pontja szerinti szempontok alapján kell elbírálni.